NIEUWE OOGST OPINIEPANEL

Economische trends
in de land- en tuinbouw

Totaal aantal respondenten: 1573 | december 2021

Wat is uw geslacht?

Man	87%	1368
Vrouw	11,6%	183
Wil ik niet zeggen	1,4%	22
Totaal aantal reacties		1573

Wat is uw leeftijd?

Jonger dan 20 jaar	0,1%	2
21-30 jaar	1,2%	19
31-40 jaar	5,5%	87
41-50 jaar	17,8%	279
51-60 jaar	44,1%	692
61 jaar of ouder	31,2%	490
Totaal aantal reacties		1569

In welke deelsector werkt u hoofdzakelijk?

Akkerbouw	11,2%	174
Bloembollenteelt	1,8%	28
Bomen- en vaste plantenteelt	4,1%	63
Fruitteelt	3,2%	50
Geitenhouderij	1,2%	18
Glastuinbouw	6,5%	101
Kalverhouderij	2,6%	40
Melkveehouderij	45,8%	709
Multifunctioneel	1,3%	20
Paardenhouderij	0,9%	14
Pluimveehouderij	3,7%	58
Schapenhouderij	1,7%	26
Varkenshouderij	6,5%	101
Vollegrondsgroenteteelt	1,8%	28
Anders, namelijk	7,7%	119
Totaal aantal reacties		1549

In welke provincie bent u hoofdzakelijk actief?

Drenthe	4,2%	65
Flevoland	2,7%	42
Friesland	8,6%	133
Gelderland	17,5%	271
Groningen	6,1%	494
Limburg	6,3%	97
Noord-Brabant	15,2%	236
Noord-Holland	6,6%	102
Overijssel	14,2%	220
Utrecht	5,4%	83
Zeeland	4,1%	63
Zuid-Holland	9,2%	143
Totaal aantal reacties		1549

Bent u van plan het komende jaar te investeren in uw bedrijf?

Man	62,2%	961
Vrouw	37,8%	583
Totaal aantal reacties		1544

Ik wil investeren in:

Nieuwe stal, gebouwen, erfverharding	34,2%	327
Stalinrichting/melktechniek	17,6%	168
Nieuwe trekker/mechanisatie	26%	248
Robotisering	11,6%	111
Smartfarming (met behulp van data)	5,9%	56
Schaalvergroting/uitbreiding	17,9%	171
Energieopwekking	32,3%	308
Opslag	8,3%	79
Verwerking van eigen producten	5%	48
Grondaankoop voor extensivering	17,8%	170
Neventak	8,5%	81
Anders, namelijk	13,2%	126
Totaal aantal reacties		955

Waarom niet?

Mijn bedrijf is goed zoals het is	32,5%	185
Ik vind de markt te onzeker	2,5%	14
Ik vind de toekomst van mijn bedrijf onzeker	8,9%	51
Ik vind het landbouwbeleid te onzeker voor investeringen	19,5%	111
Ik denk dat een investering niet uit kan	1,9%	11
Ik heb nu geen financiële ruimte voor investeringen	11,6%	66
Ik krijg geen financiering	1,8%	10
Anders, namelijk	21,4%	122
Totaal aantal reacties		570

Bent u tevreden over de mate waarin u uw bedrijf kunt financieren?

Ja	76,5%	1156
Nee	23,5%	356
Totaal aantal reacties		1494

Maakt u zich zorgen om het voortbestaan van uw bedrijf?

Ja	44,6%	666
Nee	55,4%	828
Totaal aantal reacties		967

Waarom maakt u zich daar zorgen over?

Tegenvallende inkomsten	42,7%	282
Wegvallen gewasbescherming	22,3%	147
Kan niet de noodzakelijke investeringen doen	18,9%	125
Hoge elektriciteits-, gas- en dieselprijzen	32,3%	213
Hoge voerkosten	27,7%	183
Hoge kunstmestkosten	26,7%	176
Hoge kosten voor uitgangsmateriaal	9,8%	65
Geen arbeiders beschikbaar	11,7%	77
Hoge financieringslasten	14,2%	94
Zit naast natuurgebied	20,6%	136
Concurrentie wordt groter	5,5%	36
Geen opvolger	18,2%	120
Geen uitbreidingsmogelijkheden	11,1%	73
Anders, namelijk	31,2%	206
Totaal aantal reacties		660

Werkt u aan bedrijfsopvolging?

Ja, ik ben zelf de opvolger (ik heb niet langer dan 5 jaar geleden het bedrijf overgenomen)	5,5%	81
Ja, ik heb binnen 5 jaar een opvolger	33%	490
Nee, het is nu niet aan de orde	34,2%	508
Nee, ik heb geen opvolger	27,3%	406
Totaal aantal reacties		1485

Op welke manier zet u uw producten af?

Coöperatie	60%	889
Direct aan de supermarkt	2,3%	34
Vrije markt	38,5%	570
Eigen afzetkanaal/boerderijwinkel	11,7%	173
Anders, namelijk	11,9%	176
Totaal aantal reacties		1482

Is uw bedrijf biologisch gecertificeerd?

Ja	7,3%	108
Nee	92,7%	1372
Totaal aantal reacties		1480

Levert u aan een algemeen concept?

Ja	26,2%	387
Nee	73,8%	1088
Totaal aantal reacties		1475

Waarom levert u aan een concept?

Levert meerprijs op	51,8%	200
Is voorwaarde om te leveren	45,1%	174
Zorgt voor constante afzet	17,1%	66
Beter voor dier/bodem/omgeving etc.	22%	85
Anders, namelijk	6,7%	26
Totaal aantal reacties		386

Levert uw concept voldoende meerwaarde op?

Ja	34,8%	134
Nee	65,2%	251
Totaal aantal reacties		385

Zou u wel aan zo'n concept van de supermarkt willen leveren?

Ja	26,9%	292
Ja, ik sta op een wachtlijst	3,2%	35
Nee	69,9%	759
Totaal aantal reacties		1086

Verwacht u dat Nederland zijn sterke exportpositie weet te behouden?

Ja	45,6%	666
Nee	54,4%	796
Totaal aantal reacties		1462

Denkt u weleens aan emigreren?

Ja	7,3%	108
Nee	92,7%	1372
Totaal aantal reacties		1480

Waarom maakt u zich daar zorgen over?

Canada	30,6%	83
Verenigde Staten	4,1%	11
Nieuw-Zeeland	6,3%	17
Australië	3%	8
Duitsland	9,2%	25
Denemarken	11,1%	30
Frankrijk	5,2%	14
Spanje	2,2%	6
Anders, namelijk	28,4%	77
Totaal aantal reacties		271

Waarom levert u aan een concept?

Ja, voor het eigen bedrijf	26,5%	386
Ja, voor het eigen bedrijf en ik lever aan het net of de omgeving	19,1%	277
Ja, ik lever aan het net	4,6%	67
Nee, maar ik ben dat in de toekomst wel van plan	26,8%	389
Nee	23%	335
Totaal aantal reacties		1454

Aan welke vorm van energieopwekking denkt u?*

Zonnepanelen op dak	75,3%	293
Zonneweide op perceel	8,7%	34
Windenergie	23,9%	93
Mestvergisting	4,4%	17
Combinatie van zon en wind	13,9%	54
Warmtekrachtkoppeling	4,4%	17
Bodemwarmte	4,9%	19
Anders, namelijk	5,4%	21
Totaal aantal reacties		389

Hoe wekt u energie op?

Zonnepanelen op dak	91,9%	671
Zonneweide op perceel	1%	7
Windenergie	6,4%	47
Mestvergisting	1%	7
Combinatie van zon en wind	1,2%	9
Warmtekrachtkoppeling	5,8%	42
Bodemwarmte	1,4%	10
Anders, namelijk	5,5%	40
Totaal aantal reacties		730

Nederlandse boeren ondervinden de gevolgen van het veranderende klimaat. Neemt u op uw bedrijf maatregelen om de gevolgen daarvan te beperken?

Ja	47,8%	694
Nee	52,2%	757
Totaal aantal reacties		1451

Welke maatregelen neemt u?

Bodembeheer	67%	465
Gewaskeuze	40,9%	284
Brede weersverzekering	7,2%	50
Hagel/stormverzekering	7,8%	54
Investeren in irrigatie	20,2%	140
Investeren in drainage	29,8%	207
Anders, namelijk	26,9%	187
Totaal aantal reacties		694

In het nieuwe GLB dat vanaf 2023 van kracht wordt kunnen boeren vergoedingen verdienen voor het uitvoeren van groene taken. Welke van de onderstaande (potentiële) ecoregelingen wilt u toepassen op het bedrijf of zijn geschikt voor uw bedrijf?

Inzaaien rustgewas, zoals granen, hennepvezel	19,7%	282
Vroeg oogsten rooigewas, zoals bieten	3,8%	55
Telen eiwitgewas, zoals bonen, luzerne, klaver	18,1%	259
Teelt van meerjarige gewassen	7,7%	110
Langjarig grasland	42,4%	608
Graslandranden inzaaien	14,4%	206
Gras/klaver inzaaien	29,6%	424
Kruidenrijk grasland inzaaien	26,2%	375
Strokenteelt	2,9%	42
Mengteelt van 2 of meer hoofdgewassen	3,9%	56
Groenbedekking tot het voorjaar/permanente groenbedekking	14,1%	202
Onderwerken van graszode zonder gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen	15,3%	219
Niet ploegen / niet scheuren	17,8%	255
Lagere veebezetting per hectare	10,7%	153
Aanplanten houtige landschapselementen (heg, haag, houtwal, singel)	12,3%	177
Ecologisch slootbeheer	15,1%	217
Groen braakliggend land	2%	29
Akkerranden inzaaien	15,6%	223
Overstap op biologische landbouw	4,3%	62
Natte teelt na waterpeilverhoging	0,8%	11
Verlengde weidegang	18,8%	270
Kleinschalig perceel inrichten, omzoomd met landschapselementen	7,4%	106
Weerbare teelten / verminderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	11,9%	170
Weerbare teelten / verminderd gebruik	20,9%	300
Totaal aantal reacties		1434

Denkt u weleens aan emigreren?

Ja	41,4%	583
Nee	58,6%	825
Totaal aantal reacties		1408

Als er nu verkiezingen komen, zou ik stemmen op:

VVD	8,3%	116
PVV	1,1%	16
CDA	9,8%	138
D66	0,5%	7
GroenLinks	0,6%	8
SP	0,3%	4
PvdA	0,1%	2
ChristenUnie	1,9%	27
SGP	6,1%	86
BBB	57,2%	802
Volt	0,8%	11
Partij voor de Dieren	0,3%	4
Forum voor Democratie	1,5%	21
JA21	1,2%	17
Groep Van Haga (BVNL)	0,2%	3
Lijst Omtzigt	3,3%	46
Splinter	0,1%	1
BIJ1	0%	
50Plus	0%	
Partij voor de Dieren	0%	
Denk	0%	
Lijst Den Haan	0%	
Liberale Partij	0%	
Jong	0%	
Splinter	0%	
NLBeter	0%	
Nida	0%	
Ik ga niet stemmen	2%	28
Anders, namelijk	4,7%	66
Totaal aantal reacties		1403

Bij de Tweede Kamerverkiezingen eerder dit jaar stemde ik op:

VVD	16,7%	234
PVV	2,8%	39
CDA	32,2%	451
D66	1,1%	16
GroenLinks	0,5%	7
SP	0,5%	7
PvdA	0,1%	2
ChristenUnie	2,9%	40
Partij voor de Dieren	0,3%	4
50Plus	0,1%	1
SGP	7,8%	110
Forum voor Democratie	3,2%	45
JA21	4,9%	69
Code Oranje	10,1%	1
Volt	0,5%	7
Splinter	0,1%	1
BBB	22,8%	320
Denk	0%	
BIJ12	0%	
Nida	0%	
Piratenpartij	0%	
Liberale Partij	0%	
Jong	0%	
NLBeter	0%	
Lijst Henk Krol	0%	
Ik ga niet stemmen	1,7%	24
Anders, namelijk	1,7%	24
Totaal aantal reacties		1402

Als ik kan kiezen, zou ik mijn bedrijf willen:

Verplaatsen	7,9%	111
Innoveren	34,2%	479
Extensiveren	15,2%	213
Beëindigen	13%	182
Anders, namelijk	29,7%	1416
Totaal aantal reacties		1401